

**Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської обласної
державної адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної
академії ім Тараса Шевченка**

Циклова комісія гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
Рац Л. В.
« 31 » серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи правознавства

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**
Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**
Спеціальність **014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)**
Освітньо-професійна програма **Середня освіта (Образотворче мистецтво)**

Кременець – 2021

Самойленко І. М. Основи правознавства : робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Кременець, 2021. 11 с.

Розробник:

Самойленко Ірина Миколаївна, викладач циклової комісії гуманітарних дисциплін Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії гуманітарних дисциплін

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

Голова циклової комісії

Яцюк Н. М.

1. Вступ

Важливість правової освіти зумовлена політичними реаліями та соціальним замовленням українського суспільства, визначенням спільних для громадян демократичних цінностей і національних ідеалів, участю України в загальносвітових та європейських політичних, економічних і соціокультурних процесах.

Це потребує розвитку правової ідентичності здобувачів як феномена свідомого та активного громадянства, їхньої здатності й готовності до усвідомленого вибору шляхом критичного аналізу альтернатив, активної участі в суспільних процесах, конструктивної взаємодії на засадах соціального партнерства, ефективної життєдіяльності у правовій демократичній державі.

Досягнення цієї мети уможливорює вивчення здобувачами фахової передвищої освіти низки освітніх компонентів, чільне місце серед яких посідає навчальна дисципліна «Правознавство».

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Основи правознавства» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми 014.10 Середня освіта (Образотворче мистецтво) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю Середня освіта (Образотворче мистецтво).

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 014 Освіта/Педагогіка	Нормативна
	Спеціальність 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)	
Змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Образотворче мистецтво)	Рік підготовки
Загальна кількість годин – 60		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача фахової передвищої освіти – 1,5	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Семестр
		1-й
		Лекції
		18 год.
		Практичні
		16 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		26 год
Вид контролю: залік в 1 семестрі		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 57% / 43%.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: засвоєння здобувачами освіти основних теоретичних положень і понять національного права України, розуміння ними Конституції та чинного законодавства України, закономірностей побудови правової держави, формування в них високого рівня правової свідомості та правової культури, вміння тлумачити і правильно застосовувати нормативно-правові акти в практичній діяльності, грамотно оцінювати юридичні факти, вільно орієнтуватися в сучасному правовому полі.

Завдання навчальної дисципліни:

– формування у здобувачів: навиків критично-юридичного способу мислення;

– розвиток здатності до коректного пошуку, підбору та практичного застосування чинних нормативно-правових актів;

– формування навичок критичного аналізу й осмислення змісту нормативно-правових і правозастосувальних актів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» у здобувачів фахової передвищої освіти повинні бути сформовані такі **компетентності:**

ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8 Здатність використовувати інформацію та комунікаційні технології.

СК3 Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.

СК15 Здатність до попередження булінгу та протидії різними проявами насильства.

Програмні результати навчання

Нормативний зміст вивчення здобувачами фахової передвищої освіти навчальної дисципліни «Основи правознавства» сформульований у таких програмних результатах навчання:

РН2 Застосовувати ефективні моделі міжособистісної комунікації як в професійній діяльності, так і поза її межами

РН6 Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

РН9 Використовувати ефективні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями.

РН13 Формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії.

РН15 Застосовувати основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Громадянське суспільство. права і свободи людини

Тема 1. Громадянське суспільство **Поняття громадянського суспільства.** Функції громадянського суспільства. Роль громадян у становленні й функціонуванні громадянського суспільства. Громадянське суспільство та правова держава.

Тема 2. Права і свободи людини та громадянина. Поняття людської гідності. Людська гідність – основа природного права. Рівноправність. Охорона й захист людської гідності. Гуманізм як цілісна системи поглядів на людину. Природа прав людини. Основоположні права і свободи людини. Покоління прав людини. Класифікація прав людини. Борці за права людини. Майбутнє прав людини. Порушення прав людини. Поняття механізмів захисту прав людини. Міжнародні та європейські стандарти захисту прав людини. Національні механізми захисту прав людини, їх класифікація. Правозахисні організації.

Тема 3. Загальна характеристика прав дитини. Поняття прав дитини. Нормативне регулювання прав дитини. Моральна та юридична сутність прав дитини. Поняття охорони дитинства. Соціально-правовий захист дітей в Україні. Особисті немайнові права дитини. Майнові права дитини. Дитина і правопорядок: особливості правовідносин. Право дитини на працю. Конвенція ООН про права дитини. Захист прав дитини.

Змістовний модуль 2. Демократичне суспільство та його цінності

Тема 4. Людина і держава. Взаємовідносини «людина – держава». Верховенство права. Права і свободи людини та відповідальність держави за їх дотримання, гарантування та захист. Позитивні і негативні зобов'язання держави.

Тема 5. Демократична держава. Виникнення і зміст демократії. Цінності демократії. Демократичні інститути. Конституція та її призначення. Законодавча, виконавча та судова влада в демократичних країнах. Принципи виборчого права. Етапи виборчого процесу. Роль політичних партій в розвитку демократії. Правовий статус політичних партій в Україні.

Діяльність та вплив політичних партій на демократію. Громадські організації: правовий статус, діяльність та вплив на демократію.

Тема 6. Конституційні правовідносини. Загальна характеристика конституційного права. Передумови прийняття і загальна характеристика Конституції України. Основні етапи розвитку української державності. Політико-правове закріплення суверенітету України. Особливості політичного режиму, форми правління та адміністративно-територіального устрою України. Громадянство України: поняття, підстави набуття і припинення. Поняття і загальна характеристика прав, свобод і обов'язків людини і громадянина. Міжнародні стандарти у сфері прав людини: поняття, акти, що їх визначають. Загальна характеристика прав, свобод і обов'язків громадян України. Гарантії та механізми захисту прав і свобод: поняття і види.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекц.		сем.	практ	лаб.	с. р.	
Змістовний модуль 1. Громадянське суспільство. права і свободи людини						
Тема 1. Громадянське суспільство. Поняття громадянського суспільства.	10	3		2		5
Тема 2. Права і свободи людини та громадянина. Поняття людської гідності.	8	3		2		3
Тема 3. Загальна характеристика прав дитини. Поняття прав дитини.	12	3		4		5
Разом за змістовим модулем 1.	30	9		8		13
Змістовний модуль 2. Демократичне суспільство та його цінності						
Тема 4. Людина і держава. Взаємовідносини «людина – держава».	10	3		2		5
Тема 5. Демократична	10	3		2		5

держава. Виникнення і зміст демократії.						
Тема 6. Конституційні правовідносини. Загальна характеристика конституційного права.	10	3		4		3
Разом за змістовим модулем 2.	30	9		8		13
Разом за 1-й семестр.	76	18		16		26
Разом годин за навчальним планом.	76	18		16		26

6. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні теорії походження держави.	2
2	Поняття держави та основні ознаки держави.	2
3	Визначення форми держави. Характеристика форм державного правління, державного устрою та державного режиму.	1
4	Поняття функцій держави.	2
5	Джерела (форми) права. Поняття нормативно-правового акту.	1
6	Поняття закону та види законів. Структура правової норми.	1
7	Поняття системи права та правової системи. Їх співвідношення. Система законодавства.	2
8	Поняття і види систематизації нормативно-правових актів.	2
9	Поняття, ознаки та причини правопорушення. Юридична відповідальність.	2
10	Поняття, основні принципи та ознаки правової держави.	1
	Всього:	16

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Зміст завдання	Кількість годин
1.	Поняття конституційних прав і свобод людини і громадянина. Гарантії конституційних прав і свобод. Омбудсман.	2

2.	Особисті (громадянські) права і свободи. Право на свободу світогляду і віросповідання.	4
3.	Політичні права і свободи. Право на свободу об'єднання у політичні партії і громадські організації.	2
4.	Економічні права і свободи. Соціальні права і свободи.	2
5.	Культурні (духовні) права і свободи. Право на освіту	4
6.	Конституційні обов'язки громадян України.	2
7.	Військовий обов'язок громадян. Військова служба. Альтернативна (невійськова служба).	2
8.	Права і обов'язки громадян в умовах надзвичайного та воєнного станів.	2
9.	Поняття, ознаки та причини правопорушення. Юридична відповідальність.	2
10.	Правовий статус іноземців, біженців та тимчасово переміщених осіб в Україні. Забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб	4
	Разом	26

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти під час самостійної роботи на семінарських (практичних) заняттях

1-2 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє елементарними теоретичними знаннями, його відповіді правильні, але недостатньо осмислені; завдання для самостійної роботи виконує на низькому рівні, з неточностями.

3 бали – здобувач фахової передвищої освіти на середньому рівні володіє теоретичними знаннями, його відповіді повні, але з деякими неточностями; здатний до виконання практичних завдань, однак не в повному обсязі, з помилками.

4 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє системними знаннями та здатністю до їх практичного застосування; правильно або з незначними помилками та в повному обсязі виконує практичні завдання.

5 балів – здобувач фахової передвищої освіти на високому рівні володіє теоретичними знаннями та здатний до їх творчого практичного використання; правильно виконує практичні завдання; активно працює над підвищенням рівня своєї професійної компетентності.

8. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція (лекція-інформація, проблемна лекція, лекція-дискусія, лекція-

демонстрація, лекція-візуалізація), практичні заняття, бесіда, розповідь, практичні та дослідні роботи, самостійна робота, спостереження, аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, брейнсторм, метод проектів.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, опора на життєвий і професійний досвід здобувачів, створення відчуття успіху у навчанні.

9. Методи контролю

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне, фронтальне, групове), практичні заняття, перевірка виконання здобувачами завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль: залік у 1-ому семестрі.

10. Методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення, періодичні видання, методичні посібники, мультимедійні презентації за змістом тем, державні нормативно-правові документи.

11. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Правознавство»

Оцінку «5», «відмінно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

Оцінку «4», «добре» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки

Оцінку «3», «задовільно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

Оцінку «2», «незадовільно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення навчальної

дисципліни. Демонструє елементарні знання теоретичного матеріалу. Не здобув практичних умінь і навичок, необхідних для громадянської діяльності в закладах загальної середньої освіти. Не вміє логічно мислити і висловлювати свою думку.

12. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Білоскурська О.В. Права і свободи людини : метод. рекоменд. до самост. роботи студентів. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2013. 63 с.
3. Правознавство: підручник для студентів ВНЗ, кол. авторів. Черкаси, 2019. 686 с.
4. Правознавство: підручник, під ред. Д. Каменкського, В. Мирошниченка. Київ, 2018. 288 с.

Допоміжна

1. Герц А., Кравчук С. Правознавство. Київ: Кондор, 2018. 280 с.
2. Молдован В., Чулінда Л. Правознавство. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 184 с.
3. Правознавство: підручник, Г.І. Балюк та ін.; за відп. ред. О.В. Дзери. Київ, 2019. 632 с.
4. Правознавство: базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: «Фоліо», 2014. 635 с. 82.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України – URL : <https://www.rada.gov.ua/>
2. Верховний Суд – URL : <https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/kontakts/>
3. Офіс Генерального прокурора – URL : <https://www.gp.gov.ua/>
4. Державна податкова служба України – URL : <https://tax.gov.ua/>
5. Кабінет Міністрів України – URL : [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
6. Конституційний Суд України - URL : <https://ccu.gov.ua/index.php>
7. Національний банк України – URL : <https://bank.gov.ua/>
8. Нотаріальна палата України – URL : <https://npu.ua/>
9. Президент України – URL : <https://www.president.gov.ua/news/administration>
10. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – URL : <https://www.ombudsman.gov.ua/>
11. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – URL : <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
12. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
13. Національна парламентська бібліотека – URL : <https://nlu.org.ua/>
14. Українська бібліотечна асоціація – URL : <https://ula.org.ua/>